

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

2025-2026 навчальний рік

Силабус освітнього компоненту

«Суїцидологія»

вибірковий ОК

заочна форма навчання

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Спеціальність 231 «Соціальна робота» ОПП «Соціальна робота»

першого(бакалаврського) рівня вищої освіти

курс4

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри психіатрії, наркології,
медичної психології та соціальної роботи

Схвалено методичною комісією з проблем
терапевтичного профілю

Протокол від:
“_30_”06_____2022_ року № 8__

Протокол від:
“_25_”_08_____2022_ року № _1__

Завідувач кафедри
_____ проф.Кожина Г.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

1.Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук.

2.Зеленська К.О., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук.

Дані про викладачів:

Викладачі:

Терьошина І.Ф. – доцент кафедри, Зеленська К.О. – доцент кафедри.

Контактний тел. та E-mail викладача:

Терьошина І.Ф. +380505509577, e-mail: if.teroshyna@knmu.edu.ua

Профайли викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=aezuv_EAAAAJ&view

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211453409>

<https://orcid.org/0000-0002-8112-2514>

<https://publons.com/researcher/1934787/tieroshyna-iryna/>

Зеленська К.О. +380506324711, e-mail: ko.zelenska@knmu.edu.ua

Профайли

<https://scholar.google.ru/citations?user=ugolZlwAAAAJ&hl=ru>

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211456941>

<https://orcid.org/0000-0002-9190-8211>

<https://publons.com/researcher/1935011/kateryna-zelenska/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Суїцидологія» складено відповідно до Освітньо-професійної програми “Соціальна робота” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 “Соціальна робота”, спеціальності 231 “Соціальна робота”.

Опис освітнього компоненту: освітній компонент забезпечує засвоєнню здобувачами вищої освіти системи загальнотеоретичних та практично орієнтованих знань щодо психології самодеструктивної поведінки, основних закономірностей аутоагресивних проявів у психіці людей, соціально-психологічних явищ, що впливають на виникнення негативних психоемоційних станів та суїцидальних реакцій, а також методів і засобів попередження й профілактики самогубств.

Предметом освітнього компоненту є:– психічна діяльність людини, яка добровільно позбавляє себе життя.

Міждисциплінарні зв'язки: «Медична психологія», «Психологія особистості», «Загальна та вікова психологія», «Соціальна психологія».

Пререквізити :соціальна педагогіка ,соціальна психологія,загальна та вікова психологія,соціальна робота з різними групами клієнтів.

Постреквізити:соціальна наркологія ,соціальна психіатрія,соціальна діагностика та реабілітація, медико-психологічне консультування

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета – ознайомлення студентів з історико-філософськими та соціально-психологічними теоріями суїцидальної поведінки; розкрити сутність клініко-психологічних проявів та особливостей суїцидальних тенденцій, соціально-психологічних та патопсихологічних чинників суїцидальної поведінки; формувати у майбутніх психологів навичок діагностичної, профілактичної та психологічної допомоги суїцидентам та їхнім родичам і близьким.

1.2. Завдання:

розкрити зміст базових теоретичних засад суїцидології;

ознайомити студентів з видами, особливостями та механізмами формування суїцидальної поведінки;

ознайомити з психологічними методами діагностики та профілактики суїцидальної поведінки;

сприяти формуванню професійних навичок роботи суїцидентам та їхнім родичам і близьким.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

основні поняття суїцидології;

концептуальні засади суїцидології;

загальні характеристики, види та етапи суїцидальної поведінки;

чинники суїцидальної поведінки;

основи діагностики, профілактики та психологічної допомоги суїцидентам та їхнім родичам і близьким.

Вміти:

виявляти суїцидальні тенденції;

диференціювати чинники суїцидальної поведінки;

діагностувати та проводити профілактику суїцидальної поведінки;

вміти надавати психологічну допомогу суїцидентам та їхнім родичам і близьким.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети</p> <p>ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.</p> <p>ФК6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.</p> <p>ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.</p> <p>ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.</p> <p>ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.</p> <p>ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.</p> <p>ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.</p>
1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:	
ПРН	ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел

	<p>для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.</p> <p>ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.</p> <p>ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p> <p>ПРН 24. Використовувати методи соціальної роботи із хворими на психічні розлади та пацієнтами похилого віку для попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.</p>
--	--

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2.Інформаційний обсяг освітнього компоненту:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень ,ОПП	Характеристика освітнього компоненту:	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 23.«Соціальна робота»	<i>вибіркова</i>	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: “ Соціальна робота ” 231	Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		8 й	-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних –10 самостійної роботи студента - 80	Освітній ступень Бакалавр ОПП «Соціальна робота»	Лекції	
		2год.	год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80год.	год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту:

2.1.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Загальна характеристика суїцидальної поведінки. Суїцидальна поведінка при стресових та депресивних розладах	1	Інформаційна
2	Суїцидальна поведінка при зловживанні психотропними. Діагностика та профілактика суїцидальності речовинами	1	інформаційна
	разом	2	

2.1.2. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Суїцидальна поведінка при стресових та депресивних розладах	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
2	Суїцидальна поведінка при шизофренії та розладах особистості (психопатіях)	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
3	Суїцидальна поведінка при психічних розладах та соматичних хворобах	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем вих елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
4	Суїцидальна поведінка при зловживанні психотропними речовинами	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем вих елементів заняття;	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем учбових елементів заняття;
Разом 8				

2.1.3.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Загальна характеристика суїцидальної поведінки	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
2.	Чинники суїцидальної поведінки	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
3.	Суїцидальна поведінка при стресових та депресивних розладах	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
4.	Суїцидальна поведінка при шизофренії та розладах особистості (психопатіях)	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
5.	Суїцидальна поведінка при психічних розладах та соматичних хворобах	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
6.	Суїцидальна поведінка при зловживанні	8	Контроль вивченого самостійно	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь

	психотропними речовинами		матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Підсумковий контроль: залік
7.	Суїцидальна поведінка при хімічних та нехімічних залежностях	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
8.	Діагностика та профілактика суїцидальності	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
9.	Психологічна допомога близьким та рідним суїцидента	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
10.	Історико-філософські аспекти та соціально-психологічні теорії суїцидальної поведінки	8	Контроль вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
<i>разом</i>				80

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для дисциплін, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення освітнього компонента, (або його частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік», ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для освітніх компонентів з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення освітнього компонента (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для ОК, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,83	193	4.04-4,05	162	3.27-3,28	131

4,84		4,06		3,29	
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149	3	
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітніх компонентів проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі-це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітніх компонентів проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1.Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

1) завдання з освітнього компоненту , які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту

2) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з ОК

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному

	рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з ОК	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з ОК

Для ОК, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "Fх" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення освітнього компоненту, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для освітніх компонентів, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для ОК, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності.

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Сучасний стан та основні тенденції розповсюдженості самогубств у світі.
2. Сучасний стан та основні тенденції розповсюдженості самогубств в Україні.
3. Поняття та загальна характеристика професійних груп суїцидального ризику.
4. Предмет, завдання, методологічні та природничо-наукові засади суїцидології як науки.
5. Міждисциплінарні зв'язки суїцидології. Психологія суїцидальної поведінки.
6. Філософські, медичні, історико-культурологічні оцінки сутності суїцидальної проблеми.
7. Етапи розвитку суїцидології як науки.
8. Історичні погляди на самогубство (античність, середньовіччя, XIX ст., XX ст.)
9. Ставлення до самогубства як до різновиду душевних розладів (Esquirol) та породження «хвороб» суспільства.
10. Класифікація самогубств Е. Дюркгейма.
11. Основні школи та напрями вивчення проблеми суїциду.
12. Суїцид та інші автоагресивні форми поведінки.
13. Різновиди автоагресивної поведінки.
14. Різновиди самогубств, скоюваних психічно хворими людьми.
15. Типи суїцидальної поведінки психічно здорових людей.
16. Внутрішня (психічна) і зовнішня (дієва) форми суїцидальної поведінки.
17. Соціально-правові аспекти суїцидальної поведінки.
18. Соціологічні (об'єктивні) чинники суїцидальної поведінки та їх характеристика.
19. Соціально-психологічні чинники суїцидальної поведінки як особливості міжособистісної взаємодії і спілкування.
20. Індивідуально-психологічні чинники суїцидальної поведінки.
21. Біохімічні чинники.
22. Мотиви самогубства.
23. Різновиди суїциду. Суїцидальна спроба.

24. Гендерні особливості суїцидальної поведінки.
25. Типи суїцидальної поведінки здорових людей.
26. Типи суїцидальної поведінки психічно хворих.
27. Основні стадії суїцидальної поведінки.
28. Ангедонія досуїцидальної стадії як детермінанта суїциду.
29. Передсуїцидальний стан і антивітальні переживання.
30. Суїцидальна ідеяція та її етапи: пасивні суїцидальні думки, суїцидальні замисли, суїцидальні наміри.
31. Гострий і хронічний передсуїцид.
32. Афективно-напружений і афективно-редукований типи передсуїциду.
33. «Гра зі смертю» в передсуїциді. Критерії оцінки вираженості суїцидального наміру.
34. Безпосередня суїцидальна дія.
35. Форми суїцидальної дії: імпульсивна та розгорнута.
36. Вплив психічного стану на інформативність передсмертних записок.
37. Способи суїциду і вплив на них етнокультуральних і особистісних характеристик суїцидента.
38. Антисуїцидальні чинники.
39. Суб'єктивне значення (психологічний сенс) суїцидальної поведінки.
40. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: заклик про допомогу.
41. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: відмова від життя.
42. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: альтруїстичне самогубство.
43. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-протест:
44. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-помста.
45. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-самопокарання.
46. Соціоепідеміологічні аспекти суїцидальної поведінки.
47. Вплив соціальних зв'язків на суїцидальну поведінку.
48. Зв'язок самогубства з соматичними захворюваннями.
49. Психологічний портрет суїцидента.
50. Особливості перебігу суїцидальних реакцій у працівників ОВС.
51. Вплив екстремальних ситуацій на суїцидальну поведінку.
52. Конфліктогенна сутність суїцидальної поведінки.
53. Основні напрями профілактики суїцидальної поведінки.
54. Психодіагностичні методи визначення схильності до самогубств та ступеня суїцидального ризику.
55. Схема збирання анамнезу про суїцидента (фізіологічний, сімейний, особливості онтогенезу).
56. Форми, методи і принципи корекційної роботи з суїцидентами.
57. Психологічні засоби профілактики самогубств (корекція особистісних установок, аутогенне тренування, психогігієнічний комплекс, прогресивна релаксація, соціально-психологічні тренінги та ін.).
58. Особистісні конструкти, на які необхідно здійснювати вплив при проведенні колекційної роботи з суїцидентом
59. Індивідуальні та групові стратегії подолання негативних переживань і почуттів.
60. Особливості консультування при суїцидальних намірах.

3.3. Контрольні питання

Тема. Загальна характеристика суїцидальної поведінки

1. Загальні основи понять у суїцидології.
2. Сутність понять у суїцидології аутоагресивні дії: самогубство, суїцидальна спроба, навмисне самопошкодження.

3. Поняття суїцидальної та парсуїцидальної поведінки.
4. Еквіваленти аутоагресивної активності.
5. Види самогубств, способи позбавлення життя, форми суїцидальної поведінки: внутрішні (думки, задум, намір); зовнішні (суїцидальні спроби).
6. Аутоагресивна поведінка.
7. Етапи суїцидальної поведінки. Стили суїцидальної поведінки.
8. Загальні риси самогубств.

Тема . Особистісні передумови суїцидальної поведінки

1. Загальна характеристика чинників суїцидальної поведінки.
2. Соціологічні чинники (політика, настрої в державі).
3. Соціально-психологічні чинники (дезадаптація, ситуативні реакції, внутрішній конфлікт, криза).
4. Типи та види життєвих криз, стадії переживання життєвих криз.
5. Біохімічні чинники суїцидальності.
6. Психологічні чинники суїцидальності.
7. Взаємозв'язок внутрішніх та зовнішніх чинників.
8. Фактори суїцидальності.
9. Вплив ЗМІ на суїцидальні тенденції.
10. Сімейні фактори як передумова дитячої та підліткової суїцидальності.
11. Атнисуїцидальні чинники.
12. Суїцидонебезпечна позиція суб'єкта.
13. Типи особистісного смислу суїцидальної мотивації.
14. Групи суїцидального ризику.
15. Психологічні передумови суїцидальності дітей та підлітків.
16. Основні поняття теми: чинники суїцидальності, дезадаптація, внутрішній конфлікт, життєва криза, антивітальні тенденції, психологічні риси суїцидальності, діти, підлітки, суїцидальні мотиви.

Тема . Суїцидальна поведінка при стресових та депресивних розладах

Сутність поняття стресу, тривожний розлад та його прояви.

1. Загальна характеристика депресивних розладів.
2. Зміст поняття «ангедонія».
3. Психогенні та ендогенні депресивні стани.
4. Велика депресія (ажитована, меланхолійна).
5. Мала депресія (дистимія).
6. Замаскована депресія. Депресія з навязливістю.
7. Сутність депресивних станів «метабіль».
8. Специфічні особливості депресивних розладів в дитячому та підлітковому віці.
9. Суїцидонебезпечні поведінкові реакції підлітків.
10. Основні поняття теми: стрес, дистрес, тривожний розлад, депресія, ангедонія, мета біль.
11. Суїцидальна поведінка при стресових та депресивних розладах

Тема. Суїцидальна поведінка при шизофренії та розладах особистості (психопатіях)

1. Загальна характеристика суїцидальності при шизофренії.
2. Чинники суїцидальної поведінки хворих на шизофренію.
3. Особливості суїцидальних тенденцій при шизофренії спричинених психогенними реакціями.
4. Мотиви самогубства хворих на шизофренію.

5. Суїцидальна поведінка спричинена шизофренічними патологічними розладами.
6. Варіанти суїцидальної поведінки: (психотичний тип з довільною реалізацією суїцидальних намірів; психотичний тип з мимовільною реалізацією суїцидальних намірів; аутистичний).
7. Повторні суїциди при шизофренії.
8. Загальна характеристика суїцидальної поведінки осіб із психопатіями: суїцидальні ризики, психотравмуючі фактори.
9. Особливості суїцидогенезу при психопатіях: збудливого типу, істеричного типу, астенічного типу.
10. Вікові особливості суїцидогенезу у психопатичних особистостей. Повторні суїциди при психопатіях.
11. Основні поняття теми: шизофренія, психопатія, декомпенсація психопатії; психопатії збудливого, істеричного та астенічного типу.
12. Суїцидальна поведінка при психічних розладах та соматичних хворобах

Тема. Суїцидальна поведінка при зловживанні психотропними речовинами

1. Загальна характеристика алкоголізму та наркоманії.
2. Взаємозв'язок депресії із зловживанням алкоголем та наркотиками.
3. Вплив алкоголізму на суїцидальність.
4. Суїцидальна поведінка при алкогольній інтоксикації, за хронічного алкоголізму.
5. Суїцидальна поведінка під час алкогольних психозів.
6. Суїцидальна поведінка за шизофренії ускладнена алкоголізмом
7. Основні поняття теми: алкоголізм, наркоманія, алкогольна інтоксикація, алкогольні психози.
8. Суїцидальна поведінка при хімічних та нехімічних залежностях

Тема . Діагностика та профілактика суїцидальності

1. Психодіагностика суїцидальної поведінки.
2. Перші загрозливі тенденції суїцидальної поведінки.
3. Діагностика суїцидального ризику за психопатії.
4. Карта визначення ризику суїцидальності.
5. Тест на виявлення суїцидального ризику СР-45.
6. Тест виявлення суїцидальних намірів. Методика визначення схильності до суїцидальної поведінки.
7. Сутність профілактики суїцидальної поведінки.
8. Види профілактики суїцидів: за змістом; за постідовністю здійснення профілактичних дій.
9. Суїцидальна первенція.
10. Суїцидальна комунікація та її виявлення.
11. Суїцидальна інтервенція.
12. Організація й правові принципи надання допомоги суїцидентам.
13. Психотерапія та психокорекція суїцидальної поведінки.
14. Психологічна допомога близьким та рідним суїцидента.

3.4.Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з ОК проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будь-якою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи, проекту тощо 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового доповіді на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

3.5. Правила оскарження оцінки.

Студент звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності студента, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищені. У ситуації, коли студент претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу у визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даного ОК. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо студент підтверджує задекларований ним рівень знань.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги ОК: щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка: студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття. До початку занять на базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання ОК: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженої наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

6.СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. – К.: Академія, 2004. – 288 с.
2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / Рибалка Валентин. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с.
3. Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. - М. : «Когито-Центр», 2005. - 376 с.
4. Суицид: Хрестоматія по суицидології. — К.: А. Л. Д., 1996. — 216 с.
5. Суицидология. Прошлое и настоящее: Проблема самоубийства в трудах философов, социологов, психотерапевтов и в художественных текстах.— М.: Когито-Центр, 2001. — 570 с.
6. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Л.Н.Юрьева. – Днепропетровск : Пороги, 2006. – 472 с.

Додаткова:

- Амбрумова А. Г., Тихоненко В. А. Диагностика суицидального поведения: Метод. рекомендации. — М., 2005. — 48 с.